

Zkouška VPL - písemná část

5. ledna 2022

1. Na rodinné poradě před nákupem auta padly následující požadavky.

- (i) *Nechci spalovací motor s automatickým řazením.*
- (ii) *U elektroauta chci zelenou barvu.*
- (iii) *Když červené, tak jediné elektroauto s automatickým řazením.*

Navíc víme, že

- (iv) *Auta mají právě jednu barvu: červenou/zelenou/modrou, právě jeden druh motoru: spalovací/elektrický, právě jeden druh převodovky: manuální/automatickou.*
- (v) *V nabídce nejsou zelená auta s manuálním řazením.*

Chceme (pomocí rezoluce) dokázat za těchto předpokladů, že

- (vi) *Mohou si koupit modré spalovací auto s manuálem nebo zelené elektro s automatikou.*
- (a) Zapište tvrzení (i) až (vi) jako výroky φ_1 až φ_6 nad prvovýroky $\mathbb{P} = \{r, g, b, s, e, m, a\}$, přičemž r, g, b znamená (po řadě), že “auto, které si rodina může koupit, má červenou/zelenou/modrou barvu, dále s, e znamená, že “má spalovací/elektrický motor” a m, a znamená, že “má manuální/automatické řazení”. (2b)
- (b) Označme $T = \{\varphi_1, \dots, \varphi_5\}$. Pomocí předchozích formulí napište teorii S nad $\mathbb{P}$, která je nespíitelná, právě když $T \models \varphi_6$. Převed'te S do CNF a vyjádřete ji v množinové reprezentaci. (2b)
- (c) Nalezněte teorii S' nad $\mathbb{P}' = \{r, g, b, s, m\}$ takovou, že S je konzervativní extenzí S' (aniž bychom věděli, zda S je splnitelná). (1b)
- (d) Rezolucí dokažte, že S' je nespíitelná. Zamítnutí znázorněte rezolučním stromem. Pozn: *nebudete-li mít teorii S' , dokažte, že S je nespíitelná.* (4b)
- (e) Zjistěte, kolik v teorii T navzájem neekvivalentních požadavků je dále možné klást, aniž by rodina přišla o možnost si auto koupit. Uveďte zdůvodnění. (2b)

2. Nechť $T = \{\neg(\forall x)(\exists y)P(x, y), (\forall x)(\exists y)R(x, y), (\forall x)(\exists y)(\neg P(x, y) \rightarrow \neg(\exists x)R(y, x))\}$ je teorie jazyka $L = \langle P, R \rangle$ bez rovnosti, kde P, R jsou binární relační symboly.

- (a) Skolemizací nalezněte k T ekvivalentní teorii T' (nad vhodně rozšířeným jazykem) axiomatizovanou pouze univerzálními sentencemi. (2b)
- (b) Tablo metodou dokažte, že T' je nespíitelná. (3b)
- (c) Nechť T'' je teorie tvořená právě otevřenými jádry axiomů teorie T' . Nalezněte konjunkci základních instancí axiomů T'' , která je nespíitelná. (2b)
- (d) Má teorie T jednoduchou kompletní extenzi? Uveďte zdůvodnění. (2b)

3. Nechť T označuje teorii těles jazyka $L = \langle +, -, \cdot, 0, 1 \rangle$ a $\mathcal{A} = \langle \mathbb{R}, +, -, \cdot, 0, 1 \rangle$ je (standardní) těleso reálných čísel.

- (a) Napište formuli jazyka L , která v struktuře $\mathcal{A}$ definuje (bez parametrů) množinu $\{-\sqrt{2}\}$. (2b)
- (b) Je teorie $T' = T \cup \{f(x) = y \leftrightarrow y \cdot y = -x\}$ (korektní) extenzí teorie T o definici funkčního symbolu f ? Uveďte zdůvodnění. (2b)